

**บทบาทของเยาวชนและขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมในยุคดิจิทัล: การศึกษากลุ่มนักเคลื่อนไหว
การใช้เทคโนโลยีในการแสดงออกทางการเมือง และผลกระทบต่อสังคมไทย**

The Role of Youth and Social Movements in the Digital Age: A Study of Activist Groups, the Use of Technology in Political Expression, and its Impact on Thai Society.

น.ส.ณัฐฉิรา ดิลกรัตนกุล¹

Miss. Nudtera Delokrattakul

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์บทบาทของเยาวชนและขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมในยุคดิจิทัล โดยเน้นการศึกษากลุ่มนักเคลื่อนไหวเยาวชนในประเทศไทย รวมถึงการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการแสดงออกทางการเมืองและการสื่อสาร ขบวนการเคลื่อนไหวในยุคนี้มีลักษณะเด่นในเรื่องของการใช้แพลตฟอร์มสื่อสังคมและเทคโนโลยีออนไลน์ที่ช่วยเปิดโอกาสให้เยาวชนสามารถเข้าถึงและมีส่วนร่วมในประเด็นทางสังคมและการเมืองได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว บทความวิเคราะห์ผลกระทบของการเคลื่อนไหวดังกล่าวต่อสังคมไทยในมิติต่างๆ ได้แก่ การเพิ่มการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและวัฒนธรรมทางการเมือง ตลอดจนความท้าทายที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น การแพร่กระจายของข้อมูลเท็จ การตรวจพิจารณา และความไม่ปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลในโลกออนไลน์ ข้อจำกัดเหล่านี้เป็นความท้าทายที่สำคัญที่ต้องได้รับการจัดการอย่างรอบคอบเพื่อส่งเสริมการเคลื่อนไหวที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน นอกจากนี้บทความยังนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีอย่างรับผิดชอบ การพัฒนาทักษะความรู้เท่าทันสื่อในเยาวชน และการสร้างพื้นที่ปลอดภัยสำหรับการแสดงออกและมีส่วนร่วมทางการเมืองในยุคดิจิทัล ข้อเสนอเหล่านี้มุ่งหวังที่จะสนับสนุนบทบาทของเยาวชนในการขับเคลื่อนสังคมไทยไปสู่ความเท่าเทียมและเสรีภาพที่แท้จริง

คำสำคัญ: เยาวชน, เคลื่อนไหวทางสังคม, ยุคดิจิทัล, การแสดงออกทางการเมือง, สังคมไทย

---

¹ นักวิชาการอิสระ ; independent Scholar,Thailand

Abstract

This article analyzes the role of youth and social movements in the digital era, focusing on the study of youth activists in Thailand and their use of digital technologies as tools for political expression and communication. The movements in this era are characterized by the utilization of social media platforms and online technologies that provide youth with broad and rapid access to social and political issues. The article examines the impact of these movements on Thai society, including increased political participation among youth, shifts in political attitudes and culture, as well as challenges arising from the use of digital technologies, such as misinformation, censorship, and online privacy concerns. These challenges require careful management to promote effective and sustainable activism. Furthermore, the article proposes policy recommendations to support responsible technology use, enhance youth media literacy, and create safe spaces for political expression and participation in the digital age. These proposals aim to strengthen the role of youth in driving Thai society toward genuine equality and freedom.

Keywords: Youth, Social Movements, Digital Age, Political Expression, Thai Society

1. บทนำ

ในยุคที่เทคโนโลยีดิจิทัลกลายเป็นเครื่องมือสำคัญที่เปลี่ยนโฉมหน้าการสื่อสารและการแสดงออกทางการเมือง เยาวชนซึ่งเป็นพลังสำคัญของสังคมไทยได้ก้าวขึ้นมาเป็นตัวแทนแห่งความเปลี่ยนแปลงที่สดใสและทรงพลัง ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมยุคใหม่ซึ่งขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและสื่อสังคม ไม่เพียงแต่สร้างพื้นที่ให้เยาวชนได้แสดงออกถึงเสียงของตน แต่ยังเป็นเวทีที่เปิดโอกาสให้เกิดการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนแนวคิด และสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายและวัฒนธรรมที่เข้มแข็งมากขึ้น

ในบริบทของสังคมไทยปัจจุบันหลังการยุบสภาที่นำไปสู่การเลือกตั้งในปีพ.ศ.2569ที่เผชิญกับความท้าทายทางการเมืองและสังคมอย่างต่อเนื่อง การศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของเยาวชนในขบวนการเคลื่อนไหวยุคดิจิทัลจึงเป็นเรื่องเร่งด่วนและมีความสำคัญอย่างยิ่ง การทำความเข้าใจถึงพลังและบทบาทของนักเคลื่อนไหวเยาวชนที่ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการแสดงออก รวมถึงผลกระทบที่ขยายวงกว้างต่อสังคมไทย ทั้งในแง่ของโอกาสและความท้าทายที่เกิดขึ้นด้วยมุมมองที่เปิดกว้างและเป็นระบบ การวิเคราะห์นี้จะช่วยชี้ให้เห็นว่าเยาวชนไม่ใช่เพียงผู้ถูกเปลี่ยนแปลง แต่ยังเป็นผู้ขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในยุคดิจิทัล การเข้าใจถึงพฤติกรรมและกลยุทธ์ของกลุ่มเยาวชนจะช่วยเสริมสร้างนโยบายและกลไกที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืนในสังคมไทย

เทคโนโลยีดิจิทัลได้เปิดประตูโลกใหม่ที่ทุกเสียง ทุกความคิดสามารถส่งผ่านและเข้าถึงผู้คนจำนวนมากได้ในพริบตา เยาวชนในฐานะผู้ใช้เทคโนโลยีรุ่นใหม่จึงมีศักยภาพสูงในการสร้างและกระจายข้อมูลที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นสาธารณะและการตัดสินใจทางการเมืองอย่างกว้างขวาง ไม่ว่าจะเป็นผ่านแพลตฟอร์มสื่อสังคมอย่าง เฟซบุ๊ก, ทวิตเตอร์, ดิคต็อก หรือแอปพลิเคชันต่างๆ ที่กลายเป็นเวทีสำหรับการระดมความคิดเห็นและการรวมกลุ่มในรูปแบบใหม่ (Lim, 2012) ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมจึงเปลี่ยนโฉมหน้าจากรูปแบบเดิมที่อาศัยการชุมนุมในที่สาธารณะ มาเป็นการประสานพลังผ่านโลกออนไลน์ที่ยืดหยุ่นและมีพลังในการเข้าถึงได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง (Tufekci, 2017)

ในเวลาเดียวกันการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลก็สร้างความท้าทายใหม่ๆ เช่น ความเสี่ยงจากการแพร่กระจายข้อมูลเท็จ การตรวจสอบและเซนเซอร์เนื้อหา รวมถึงปัญหาความปลอดภัยทางไซเบอร์ที่คุกคามสิทธิและเสรีภาพของนักเคลื่อนไหวเยาวชน (Morozov, 2011) ในบริบทนี้การทำความเข้าใจบทบาทของเทคโนโลยีในการเคลื่อนไหวของเยาวชนจึงต้องเป็นการวิเคราะห์ทั้งโอกาสและข้อจำกัด เพื่อวางรากฐานการสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีคุณภาพและปลอดภัย (Jenkins et al., 2016) โดยจะเจาะลึกการศึกษาของกลุ่มนักเคลื่อนไหวเยาวชนในประเทศไทย สார்วจวิธีการและเครื่องมือดิจิทัลที่พวกเขาใช้ในการสื่อสารและแสดงออก รวมทั้งพิจารณาผลกระทบที่มีต่อโครงสร้างสังคมและการเมืองของประเทศ โดยใช้ข้อมูลและกรณีศึกษาที่หลากหลายเพื่อให้เห็นภาพรวมที่ครบถ้วนและลึกซึ้ง (Castells, 2012) ด้วยความหวังที่จะช่วยเปิดมุมมองใหม่และสร้างแรงบันดาลใจ ให้สังคมไทยตระหนักถึงพลังของเยาวชนและเทคโนโลยีในการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนและมีความหมาย เพื่อขับเคลื่อนประเทศไปสู่อนาคตที่เปิดกว้างและเท่าเทียมกันมากขึ้น (Bennett & Segerberg, 2013)

บทความนี้มุ่งเน้นการวิเคราะห์บทบาทและพลังของเยาวชนในขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมยุคดิจิทัล ผ่านการศึกษาของกลุ่มนักเคลื่อนไหวและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือแสดงออกทางการเมือง โดยคำนึงถึงทั้งโอกาสและข้อจำกัดที่เทคโนโลยีสร้างขึ้นในบริบทของสังคมไทย (Della Porta & Mattoni, 2014) การศึกษาเชิงลึกนี้มีเป้าหมายเพื่อชี้ให้เห็นว่าการเคลื่อนไหวของเยาวชนไม่เพียงเป็นการแสดงออกของเสียงสะท้อนสังคมเท่านั้น แต่ยังเป็นพลังสำคัญที่สามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงและผลกระทบเชิงโครงสร้างในสังคมไทยได้อย่างมีนัยสำคัญ (Castells, 2015) ด้วยการผสมผสานทฤษฎีและหลักฐานเชิงประจักษ์ หวังว่าจะเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนการสร้างพื้นที่ทางการเมืองที่เปิดกว้างและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชนอย่างสร้างสรรค์ในยุคที่เทคโนโลยีดิจิทัลกลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนสังคม (Morozov, 2011; Jenkins et al., 2016) ความเข้าใจที่ลึกซึ้งต่อบทบาทเหล่านี้จะช่วยให้ภาครัฐ ภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ สามารถพัฒนานโยบายและกลไกสนับสนุนที่เหมาะสม เพื่อตอบสนองต่อความต้องการและศักยภาพของเยาวชนในยุคดิจิทัลได้อย่างแท้จริง

2. ทฤษฎีและกรอบแนวคิด

ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมและการเมืองในยุคดิจิทัลได้เปลี่ยนโฉมจากการรวมตัวบนท้องถนนสู่การต่อสู้ในพื้นที่ออนไลน์ เทคโนโลยีดิจิทัลและสื่อสังคมออนไลน์มิได้เป็นเพียงเครื่องมือสื่อสาร หากแต่เป็นสนามอำนาจใหม่ที่กำหนดรูปแบบการระดมมวลชน การสร้างอัตลักษณ์ร่วม และการท้าทายความชอบธรรมของรัฐ บทนี้นำเสนอกรอบแนวคิดสำคัญที่ใช้อธิบายขบวนการเคลื่อนไหวร่วมสมัย ตั้งแต่การเมืองของเครือข่าย พลังของการสื่อสารแนวนอน ไปจนถึงความตึงเครียดระหว่างการปลดปล่อยและการควบคุมภายใต้ระบอบดิจิทัล เพื่อทำความเข้าใจว่าการเคลื่อนไหวในยุคดิจิทัลไม่เพียงขยายพื้นที่การเมืองของพลเมือง หากยังเปิดคำถามใหม่ต่ออำนาจรัฐประชาธิปไตย และอนาคตของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในสังคมร่วมสมัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมและการเมืองยุคดิจิทัล

การศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของเยาวชนในขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมยุคดิจิทัลจำเป็นต้องอาศัยกรอบแนวคิดที่หลากหลายและเชื่อมโยงกันอย่างลึกซึ้ง ทฤษฎีขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม (Social movement theory) ซึ่งเน้นการวิเคราะห์โครงสร้างทางสังคมและแรงจูงใจในการรวมตัวกันของกลุ่มชน ตลอดจนการเคลื่อนไหวทางการเมืองและสังคม ถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญ (McAdam, Tarrow, & Tilly, 2001) ในยุคดิจิทัล ทฤษฎีสื่อและเทคโนโลยี (Media and technology theory) เช่น แนวคิด “เครือข่ายใหม่” (network society) ของ Castells (2010) ช่วยอธิบายบทบาทของสื่อดิจิทัลในการเชื่อมโยงและสร้างการเคลื่อนไหวทางสังคมที่มีความยืดหยุ่นและรวดเร็ว นอกจากนี้ทฤษฎีการแสดงออกทางการเมือง (Political expression theory) ยังชี้ให้เห็นว่าการใช้สื่อดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างอัตลักษณ์และการมีส่วนร่วมทางการเมืองในกลุ่มเยาวชน (Jenkins et al., 2016)

บทความนี้จะใช้กรอบแนวคิดดังกล่าวร่วมกับทฤษฎีการมีส่วนร่วมของเยาวชน (Youth participation theory) เพื่อทำความเข้าใจพฤติกรรมและบทบาทของเยาวชนในกระบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมยุคดิจิทัลอย่างรอบด้าน (Checkoway, 2011) โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์ทั้งศักยภาพและข้อจำกัดของเทคโนโลยีในการส่งเสริมการแสดงออกและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในสังคมไทย

2.2 ทฤษฎีการแสดงออกทางการเมืองและการใช้สื่อดิจิทัล

นอกจากกรอบแนวคิดหลักข้างต้นแล้ว แนวคิดเรื่อง “การเคลื่อนไหวแบบเครือข่าย” (networked social movements) ได้รับความสนใจมากในงานวิจัยยุคดิจิทัล ซึ่งมองว่าการใช้เทคโนโลยีและสื่อสังคมออนไลน์ทำให้เกิดการกระจายอำนาจในการเคลื่อนไหวและการรวมกลุ่มที่ไม่มีโครงสร้างแบบลำดับขั้นตายตัว (Bennett & Segerberg, 2013) ทฤษฎีนี้เน้นว่าการเคลื่อนไหวทางสังคมในยุคดิจิทัลเป็นไปในลักษณะที่เปิดกว้าง มีความยืดหยุ่น และสร้างแรงกระตุ้นได้รวดเร็วในวงกว้าง ซึ่งต่างจากขบวนการในอดีตที่มีโครงสร้างชัดเจนและเน้นการประสานงานจากส่วนกลาง (Castells, 2015)

ทฤษฎีเหล่านี้ช่วยให้เข้าใจว่าบทบาทของเยาวชนในขบวนการเคลื่อนไหวยุคใหม่มีลักษณะเฉพาะตัว โดยเยาวชนมักใช้ช่องทางดิจิทัลเพื่อสร้างเครือข่ายที่เชื่อมโยงกันอย่างรวดเร็วและหลากหลาย ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับโลก (Loader & Mercea, 2011) ขณะเดียวกันก็ต้องเผชิญกับข้อจำกัดและความท้าทาย เช่น การเซ็นเซอร์ข้อมูลและความไม่แน่นอนของข้อมูลบนโลกออนไลน์ที่อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการเคลื่อนไหว

2.3 บทบาทของเยาวชนในกระบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม

การผสมผสานระหว่างทฤษฎีขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมแบบดั้งเดิมกับทฤษฎีสื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลเปิดโอกาสให้เกิดการวิเคราะห์ที่ครอบคลุมและลึกซึ้งยิ่งขึ้นต่อบทบาทของเยาวชนในยุคปัจจุบัน (Diani & Bison, 2004) การยอมรับถึงความซับซ้อนและพลวัตของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมยุคดิจิทัล ทำให้สามารถประเมินได้ว่าเยาวชนไม่ใช่เพียงผู้ติดตามหรือผู้ถูกเปลี่ยนแปลงเท่านั้น แต่ยังเป็นผู้ขับเคลื่อนสำคัญที่ใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมือง (Earl & Kimport, 2011)

การทำความเข้าใจกรอบแนวคิดเหล่านี้จะช่วยเสริมสร้างความรู้และนโยบายที่ตอบสนองต่อการเคลื่อนไหวของเยาวชนอย่างแท้จริง และเป็นฐานข้อมูลสำคัญสำหรับการวิจัยและการปฏิบัติในอนาคตที่เกี่ยวข้องกับการเมืองยุคดิจิทัลในสังคมไทย

3. ประวัติและวิวัฒนาการของขบวนการเยาวชนในไทย

ขบวนการเยาวชนในประเทศไทยมิได้ถือกำเนิดขึ้นอย่างฉับพลัน หากเป็นผลของกระบวนการเรียนรู้ การต่อรอง และการท้าทายอำนาจรัฐที่สั่งสมมาอย่างยาวนาน ตั้งแต่บทบาทของนักเรียนและนักศึกษาในยุคการเมืองแบบอำนาจนิยม การลุกขึ้นเรียกร้องประชาธิปไตยและความเป็นธรรมทางสังคม ไปจนถึงการปรับตัวของขบวนการเยาวชนในบริบทโลกาภิวัตน์และสื่อดิจิทัล ในส่วนนี้จะย้อนสำรวจพัฒนาการของขบวนการเยาวชนไทยในแต่ละช่วงเวลา เพื่อทำความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของอุดมการณ์ รูปแบบการเคลื่อนไหว และความสัมพันธ์เชิงอำนาจกับรัฐและสังคม พร้อมทั้งคำถามสำคัญต่อบทบาทของเยาวชนในฐานะพลังทางการเมืองที่ยังคงกำหนดทิศทางอนาคตของประชาธิปไตยไทยอย่างต่อเนื่อง

3.1 ขบวนการเยาวชนในประวัติศาสตร์การเมืองไทย

ขบวนการเยาวชนในประเทศไทยมีรากฐานทางประวัติศาสตร์ที่ยาวนานและหลากหลาย ตั้งแต่ยุคหลังสงครามโลกครั้งที่สองที่เยาวชนมีบทบาทในการเคลื่อนไหวเรียกร้องประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน (Keyes, 1987) ขบวนการเหล่านี้มักเกิดขึ้นในบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เข้มข้น เช่น คณะกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 16 สถาบัน (คอทส.) ก่อตั้งปี พ.ศ. 2522 เน้นตรวจสอบและคัดค้านนโยบายรัฐที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนนท.) ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2527 เป็นแกนนำนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่างๆ เคลื่อนไหวในประเด็นเชิงโครงสร้างทางการเมือง การประท้วงในช่วงทศวรรษ 1970 ที่แสดงให้เห็นถึงพลังของเยาวชนในการขับเคลื่อนการเมืองและสังคม (Chambers, 2013)

ในยุคก่อนดิจิทัลการเคลื่อนไหวของเยาวชนมักใช้วิธีการดั้งเดิม เช่น การชุมนุม การจัดตั้งกลุ่ม และการเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อกระแสหลัก การเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ยุคดิจิทัลจึงเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่เปิดโอกาสให้เยาวชนสามารถใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ในการสื่อสารและรวมกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็วขึ้น (Liu, 2019) การปรับตัวนี้ช่วยให้ขบวนการเยาวชนในไทยสามารถสร้างแรงกระเพื่อมทางสังคมในวงกว้างและหลากหลายมากขึ้นในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา

3.2 การเปลี่ยนแปลงของรูปแบบการเคลื่อนไหวในยุคก่อนดิจิทัลและยุคดิจิทัล

ขบวนการเยาวชนในประเทศไทยยังคงพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางสังคมและการเมืองที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในช่วงหลายปีที่ผ่านมา เห็นได้จากการประท้วงและการเคลื่อนไหวทางสังคมในช่วงปี 2010 และหลังจากนั้นเยาวชนมีบทบาทเด่นชัดในการเรียกร้องสิทธิเสรีภาพและการปฏิรูปทางการเมือง (McCargo, 2014) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยในการจัดการและขยายขอบเขตของการเคลื่อนไหว ทำให้ขบวนการเยาวชนสามารถสร้างเครือข่ายที่กว้างขวางทั้งในระดับประเทศและระดับสากล (Uldam & Vestergaard, 2015) เช่นกลุ่มเยาวชนปลดแอก (Free Youth) ก่อตั้งช่วงปลายปี พ.ศ. 2562 - 2563 มีบทบาทหลักในการชุมนุมประท้วงเรียกร้องประชาธิปไตย และตรวจสอบรัฐบาลพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา การพัฒนานี้ไม่ได้เป็นเพียงการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของกิจกรรมทางสังคมเท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อการเมืองและสังคมที่มีความเปิดกว้างและกระตือรือร้นมากขึ้น การเคลื่อนไหวทางสังคมในยุคดิจิทัลจึงเป็นภาพสะท้อนของความเปลี่ยนแปลงทั้งในเชิงโครงสร้างและเชิงวัฒนธรรมของสังคมไทยในยุคปัจจุบัน

การพัฒนาและการรวมตัวของขบวนการเยาวชนในประเทศไทยยังสะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายทางความคิดและประเด็นทางสังคมที่กว้างขวางมากขึ้น เยาวชนไม่เพียงแต่เคลื่อนไหวในประเด็นการเมืองเท่านั้น แต่ยังมีบทบาทสำคัญในการเคลื่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อม สิทธิมนุษยชน และความเสมอภาคทางสังคม (Phan, 2018) ความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงการปรับตัวของขบวนการเยาวชนให้สอดคล้องกับบริบทยุคดิจิทัลและความต้องการของสังคมในยุคปัจจุบัน ซึ่งช่วยสร้างความแข็งแกร่งและความยั่งยืนให้กับขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมในประเทศไทย

4. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการแสดงออกทางการเมือง

เทคโนโลยีดิจิทัลได้เปิดพื้นที่ใหม่ให้การแสดงออกทางการเมืองก้าวพ้นข้อจำกัดของพื้นที่ทางกายภาพ สื่อสังคมออนไลน์ แพลตฟอร์มดิจิทัล และเครื่องมือสื่อสารร่วมสมัยกลายเป็นกลไกสำคัญในการสร้างเสียง การต่อรองอำนาจ และการกำหนดความหมายทางการเมืองของประชาชน ส่วนนี้มุ่งสำรวจบทบาทของเทคโนโลยีดิจิทัลในฐานะทั้งเครื่องมือแห่งการปลดปล่อยและสนามควบคุม ตั้งแต่การระดมความคิดเห็น การสร้างวาทกรรมทางการเมือง ไปจนถึงความท้าทายด้านการเฝ้าระวัง การเซ็นเซอร์ และความเสี่ยงต่อเสรีภาพในการแสดงออก เพื่อทำ

ความเข้าใจว่าการเมืองในยุคดิจิทัลมิได้เป็นเพียงเรื่องของเทคโนโลยี หากเป็นประเด็นเชิงอำนาจ สิทธิ และอนาคตของประชาธิปไตยในสังคมร่วมสมัย

4.1 ช่องทางและเครื่องมือดิจิทัลที่เยาวชนใช้

เทคโนโลยีดิจิทัลกลายเป็นเครื่องมือสำคัญที่เปลี่ยนวิธีการแสดงออกทางการเมืองของเยาวชนในยุคปัจจุบัน ด้วยแพลตฟอร์มต่างๆ เช่น สื่อสังคม เว็บไซต์บล็อก และแอปพลิเคชันสื่อสารแบบทันที เยาวชนสามารถสร้างพื้นที่ในการสื่อสาร ประสานงาน และรวมกลุ่มเพื่อเคลื่อนไหวทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Castells, 2012) การใช้เทคโนโลยีเหล่านี้ไม่เพียงช่วยลดข้อจำกัดทางภูมิศาสตร์และเวลา แต่ยังเปิดโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นในวงกว้างอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง

นอกจากนี้กลยุทธ์การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลยังมีบทบาทสำคัญในการขยายเสียงของเยาวชนออกไปสู่สาธารณะชนมากขึ้น และสร้างผลกระทบทางสังคมและการเมืองที่จับต้องได้ ผ่านการรณรงค์ออนไลน์ การสร้างวิดีโอหรือมีมที่สะท้อนความคิดและอารมณ์ของกลุ่มเคลื่อนไหว รวมถึงการจัดกิจกรรมเสมือนจริงที่สามารถดึงดูดผู้สนใจจำนวนมาก (Juris, 2012) เครื่องมือเหล่านี้ช่วยเพิ่มความหลากหลายและความลึกซึ้งของการแสดงออกทางการเมืองในยุคดิจิทัล และสร้างโอกาสใหม่ ๆ ให้กับขบวนการเคลื่อนไหวของเยาวชนในประเทศไทย

4.2 กลยุทธ์และรูปแบบการสื่อสารและเคลื่อนไหวผ่านเทคโนโลยี

การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลไม่เพียงเป็นช่องทางในการสื่อสารเท่านั้น แต่ยังกลายเป็นเครื่องมือสำหรับการสร้างอัตลักษณ์ทางการเมืองและการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักเคลื่อนไหวเยาวชนในยุคปัจจุบัน (Loader & Mercea, 2011) เยาวชนใช้สื่อดิจิทัลในการสร้างและแบ่งปันเนื้อหาที่สะท้อนความเชื่อและค่านิยมของตนเอง ตลอดจนการจัดการความขัดแย้งและการขับเคลื่อนวาระทางสังคมผ่านแพลตฟอร์มต่างๆ (Theocharis et al., 2015) ความสามารถในการปรับตัวและใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมกับบริบททางสังคมและการเมืองเป็นกุญแจสำคัญที่ช่วยให้ขบวนการเคลื่อนไหวมีความยั่งยืนและสามารถรับมือกับความท้าทายใหม่ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลก็เผชิญกับความเสี่ยงและข้อจำกัด เช่น การเซนเซอร์ การติดตาม และการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่อาจเกิดขึ้นโดยรัฐหรือกลุ่มอำนาจอื่นๆ (Morozov, 2011) ความกังวลเหล่านี้ทำให้นักเคลื่อนไหวต้องมีความระมัดระวังและพัฒนาทักษะด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์เพื่อปกป้องตนเองและเครือข่ายของตนจากการถูกโจมตีหรือปิดกั้น

โดยสรุปเทคโนโลยีดิจิทัลได้เปลี่ยนแปลงวิธีการที่เยาวชนแสดงออกทางการเมืองอย่างลึกซึ้งและสร้างโอกาสใหม่ในการมีส่วนร่วมทางสังคม (Bennett & Segerberg, 2013) อย่างไรก็ตามความท้าทายในการรักษาความปลอดภัยข้อมูลและการป้องกันการตรวจพิจารณาเป็นสิ่งที่ต้องได้รับการจัดการอย่างจริงจัง เพื่อให้เยาวชนสามารถใช้เครื่องมือเหล่านี้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพและปลอดภัย พร้อมทั้งขยายบทบาทของพวกเขาในการขับเคลื่อนสังคมและการเมืองในอนาคต (Tufekci, 2017)

4.3 การศึกษากลุ่มนักเคลื่อนไหวเยาวชนในยุคดิจิทัล

การศึกษากลุ่มนักเคลื่อนไหวเยาวชนในยุคดิจิทัลช่วยเปิดเผยลักษณะและรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมยุคใหม่ นักเคลื่อนไหวกลุ่มนี้มีความหลากหลายทั้งในด้านภูมิหลังทางสังคม การศึกษา และแรงจูงใจในการเคลื่อนไหว ซึ่งสะท้อนถึงความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในยุคดิจิทัล (Vromen, 2017) เยาวชนเหล่านี้มักใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเชื่อมโยงและสร้างเครือข่ายระหว่างกัน โดยมีเป้าหมายในการสร้างความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมืองอย่างเป็นระบบ (Castells, 2012)

นอกจากนี้การศึกษาพฤติกรรมและแนวคิดของนักเคลื่อนไหวเยาวชนช่วยให้เข้าใจแรงจูงใจที่ผลักดันให้พวกเขามีส่วนร่วม รวมถึงการตอบสนองต่อประเด็นสาธารณะ เช่น สิทธิมนุษยชน สิ่งแวดล้อม และความยุติธรรมทางสังคม ซึ่งสะท้อนถึงความตื่นตัวทางการเมืองที่เพิ่มขึ้นในกลุ่มเยาวชน (Dalton, 2008) การวิเคราะห์เชิงลึกเหล่านี้ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจต่อบทบาทสำคัญของเยาวชนในฐานะผู้สร้างการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล

4.4 ความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มนักเคลื่อนไหวและโครงสร้างสังคม

นักเคลื่อนไหวเยาวชนในยุคดิจิทัลยังแสดงออกถึงความสามารถในการปรับตัวและใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการเคลื่อนไหว ทั้งในแง่ของการสื่อสาร การจัดการข้อมูล และการประสานงานระหว่างเครือข่าย (Earl & Kimport, 2011) เยาวชนกลุ่มนี้มักมีความหลากหลายทางแนวคิดและกลยุทธ์ที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับบริบททางสังคมและการเมืองของแต่ละพื้นที่ (Loader & Mercea, 2011) นอกจากนี้ แรงจูงใจในการเข้าร่วมขบวนการเคลื่อนไหวของเยาวชนมักสัมพันธ์กับประสบการณ์ส่วนบุคคลและความรู้สึกถึงความไม่เป็นธรรมทางสังคม การเคลื่อนไหวจึงไม่ใช่เพียงกิจกรรมทางการเมืองทั่วไป แต่ยังเป็นพื้นที่สำหรับการสร้างอัตลักษณ์และความหมายร่วมกันในหมู่เยาวชน (Polletta & Jasper, 2001) ความหลากหลายและพลวัตเหล่านี้เป็นกุญแจสำคัญที่ทำให้ขบวนการเคลื่อนไหวของเยาวชนในยุคดิจิทัลมีความยั่งยืนและส่งผลกระทบต่อสังคมในวงกว้าง

การทำความเข้าใจถึงบทบาทและพฤติกรรมของนักเคลื่อนไหวเยาวชนในยุคดิจิทัลไม่เพียงช่วยให้เรามองเห็นความเปลี่ยนแปลงของขบวนการเคลื่อนไหวในยุคปัจจุบันเท่านั้น แต่ยังเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนากลยุทธ์และนโยบายที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืนของเยาวชนในสังคมไทย (Tufekci, 2017) การสนับสนุนและส่งเสริมขบวนการเหล่านี้จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของประชาธิปไตย และเปิดโอกาสให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในกระบวนการพัฒนาสังคมและการเมืองในอนาคต (Bennett & Segerberg, 2013)

5. ผลกระทบของขบวนการเยาวชนและเทคโนโลยีต่อสังคมไทย

บทบาทของเยาวชนและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมได้นำมาซึ่งผลกระทบที่สำคัญต่อโครงสร้างและวัฒนธรรมของสังคมไทยในหลายมิติ (Lim, 2012) ขบวนการเหล่านี้ไม่เพียงแต่เพิ่มการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนเท่านั้น แต่ยังสร้างความตื่นตัวและความรู้สึกถึงความรับผิดชอบต่อประเด็นทางสังคมที่หลากหลาย เช่น สิทธิมนุษยชน สิ่งแวดล้อม และความเท่าเทียมทางเพศ (Jenkins et al., 2016)

การขยายตัวของ การเคลื่อนไหวทางสังคมในโลกดิจิทัลยังส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในสังคมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของเยาวชนต่อการเมืองและบทบาทของตนในฐานะพลเมือง (Loader & Mercea, 2011) ผลกระทบเหล่านี้ยังรวมถึงการสร้างพื้นที่สาธารณะใหม่ในโลกออนไลน์ที่เปิดโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเสรีและการเรียนรู้ร่วมกันที่มากขึ้น

แม้ว่าขบวนการเยาวชนและเทคโนโลยีดิจิทัลจะมีผลกระทบในเชิงบวกต่อสังคมไทยอย่างชัดเจน แต่ก็มีด้านที่สร้างความท้าทายและความกังวลไม่แพ้กัน เช่น การแบ่งขั้วทางสังคมที่เพิ่มขึ้น การแพร่กระจายของข้อมูลเท็จ (Fake news) และความรุนแรงทางออนไลน์ที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและความสงบสุขของสังคม (Sunstein, 2017) ความท้าทายเหล่านี้ยังรวมถึงปัญหาการเสพติดสื่อดิจิทัลและการลดทอนคุณภาพของการสื่อสารที่จริงจังในสังคม ผลกระทบเชิงลบเหล่านี้จึงเป็นสัญญาณเตือนให้สังคมไทยต้องพัฒนากลไกและนโยบายที่สามารถจัดการกับผลกระทบดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การเคลื่อนไหวของเยาวชนและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสามารถสร้างประโยชน์สูงสุดโดยไม่สูญเสียความสมดุลของสังคมและการเมืองในภาพรวม (Tufekci, 2017)

ขบวนการเยาวชนและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมิได้สร้างผลกระทบเชิงบวกต่อสังคมไทยเพียงด้านเดียว หากยังนำมาซึ่งผลกระทบเชิงลบในระดับโครงสร้างที่ไม่อาจมองข้ามได้ การขยายตัวของ การเคลื่อนไหวในพื้นที่ออนไลน์มีแนวโน้มเร่งรัดความแบ่งขั้วทางการเมือง และทำให้การถกเถียงสาธารณะถูกขับเคลื่อนด้วยอารมณ์มากกว่าเหตุผลเชิงนโยบาย ในหลายกรณีปรากฏการณ์ดังกล่าวได้ลดพื้นที่ของการประนีประนอมและการรับฟังความเห็นที่แตกต่าง ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของระบอบประชาธิปไตยในระยะยาว นอกจากนี้การเมืองแบบเครือข่ายที่ขาดโครงสร้างการตัดสินใจและความรับผิดชอบที่ชัดเจน ยังทำให้ขบวนการเยาวชนเองเผชิญความเปราะบาง ทั้งต่อการบิดเบือนข้อมูล การแทรกแซงจากกลุ่มอำนาจ และการถูกทำให้เป็นภัยคุกคามด้านความมั่นคงโดยรัฐ ผลกระทบเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่า แม้การเคลื่อนไหวของเยาวชนในยุคดิจิทัลจะเปิดพื้นที่ใหม่ของการมีส่วนร่วม แต่หากปราศจากกลไกกำกับดูแลทางสังคมและวัฒนธรรมการเมืองที่เอื้อต่อการถกเถียงอย่างสร้างสรรค์ ก็อาจนำไปสู่ความตึงเครียดเชิงระบบที่บ่อนทำลายเสถียรภาพของสังคมไทยในระยะยาว

นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและทัศนคติของเยาวชนที่เกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมในขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมยุคดิจิทัล ยังสร้างโอกาสใหม่ในการพัฒนา “พลเมืองดิจิทัล” ที่มีความตื่นตัวทางการเมืองและสังคมมากขึ้น (Gil de Zúñiga, Jung, & Valenzuela, 2012) พลเมืองเหล่านี้มีศักยภาพในการขับเคลื่อนสังคมไปสู่ความเท่าเทียมและความยั่งยืน ผ่านการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์และมีความรับผิดชอบ อย่างไรก็ตาม การพัฒนาเหล่านี้ต้องอาศัยการสนับสนุนและการสร้างพื้นที่ปลอดภัยทั้งในโลกออนไลน์และออฟไลน์ เพื่อให้เยาวชนสามารถแสดงออกและมีส่วนร่วมได้อย่างเต็มที่และปลอดภัย (Bennett & Segerberg, 2013)

6.ความท้าทายและข้อจำกัด

แม้ว่าเทคโนโลยีดิจิทัลจะเปิดโอกาสใหม่ๆ ให้กับเยาวชนในการเคลื่อนไหวทางสังคมและการแสดงออกทางการเมือง แต่ก็ยังมีความท้าทายและข้อจำกัดที่ไม่อาจมองข้ามได้ (Morozov, 2011) การเซ็นเซอร์และควบคุมข้อมูลโดยรัฐ รวมถึงการเข้ามาตราทางกฎหมายเพื่อจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เป็นปัญหาที่สร้างความกดดันและจำกัดความเป็นอิสระของนักเคลื่อนไหวเยาวชนอย่างชัดเจน (Diamond, 2015) ความเสี่ยงด้านความปลอดภัยข้อมูลและการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลบนโลกออนไลน์กลายเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องเผชิญในยุคดิจิทัล (Jenkins et al., 2016) เยาวชนและกลุ่มนักเคลื่อนไหวจำเป็นต้องพัฒนาทักษะการป้องกันตนเองและเครือข่ายจากการโจมตีไซเบอร์เพื่อรักษาความปลอดภัยและเสรีภาพในการเคลื่อนไหว

การแทรกแซงของรัฐต่อการเคลื่อนไหวของเยาวชนในยุคดิจิทัลมิได้เกิดขึ้นโดยปราศจากตรรกะ หากตั้งอยู่บนกรอบความคิดด้านความมั่นคงและการรักษาความสงบเรียบร้อยของรัฐเป็นสำคัญ ภายใต้เงื่อนไขที่เทคโนโลยีดิจิทัลเอื้อให้เกิดการระดมมวลชนอย่างรวดเร็วและไร้ศูนย์กลาง รัฐมีแนวโน้มมองการเคลื่อนไหวของเยาวชนในฐานะความเสี่ยงต่อเสถียรภาพทางการเมือง มากกว่าการใช้สิทธิเสรีภาพของพลเมือง การแทรกแซงจึงปรากฏในรูปของการใช้กฎหมาย การเฝ้าระวังพื้นที่ออนไลน์ และการจำกัดการแสดงออกบางรูปแบบ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาในกรอบสิทธิเสรีภาพการแสดงออก การแทรกแซงดังกล่าวตั้งคำถามสำคัญว่ามีความจำเป็นและได้สัดส่วนเพียงใดต่อวัตถุประสงค์ด้านความมั่นคง การจำกัดเสรีภาพที่กว้างขวางหรือคลุมเครือมีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อเยาวชนในฐานะพลเมือง มากกว่าการป้องกันภัยคุกคามที่แท้จริง และอาจนำไปสู่การบั่นทอนวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระยะยาว

นอกจากการควบคุมและเซ็นเซอร์ข้อมูลแล้ว เยาวชนยังต้องเผชิญกับปัญหาความไม่แน่นอนของข้อมูลออนไลน์ซึ่งอาจนำไปสู่การแพร่กระจายของข้อมูลผิดพลาดและความสับสนในกลุ่มผู้เคลื่อนไหว (Sunstein, 2017) ความหลากหลายของแหล่งข้อมูลและการขาดแคลนกลไกตรวจสอบความถูกต้องทำให้ยากต่อการสร้างความเชื่อมั่นและการประสานงานในขบวนการ นอกจากนี้การกระจายตัวอย่างกว้างขวางของกลุ่มเคลื่อนไหวในโลกดิจิทัลยังสร้างความท้าทายในการประสานงานและสร้างเอกภาพของกลุ่ม (Bennett & Segerberg, 2013) ความท้าทายเหล่านี้สะท้อนถึงข้อจำกัดที่ต้องได้รับการแก้ไขเพื่อส่งเสริมขบวนการเคลื่อนไหวเยาวชนที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนในยุคดิจิทัล

สุดท้ายแม้ว่าเทคโนโลยีดิจิทัลจะเปิดโอกาสให้เยาวชนได้แสดงออกและเคลื่อนไหวทางสังคมอย่างกว้างขวาง แต่ความท้าทายทางโครงสร้างและข้อจำกัดด้านเทคนิคยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญที่ต้องได้รับการจัดการอย่างจริงจัง (Morozov, 2011) การสร้างเครือข่ายความปลอดภัยและกลไกสนับสนุนที่มั่นคง รวมถึงการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจด้านดิจิทัลอย่างรอบด้าน จะช่วยเสริมสร้างขบวนการเคลื่อนไหวที่เข้มแข็งและยั่งยืนในอนาคต (Jenkins et al., 2016)

ในการรับมือกับผลกระทบด้านลบของการเคลื่อนไหวเยาวชนในยุคดิจิทัล บทบาทของรัฐจึงไม่ควรถูกจำกัดอยู่ที่การควบคุมหรือจำกัดการแสดงออก หากควรขยับไปสู่การทำหน้าที่ในฐานะผู้คุ้มครองสิทธิและผู้ออกแบบกติกาที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ของเยาวชน รัฐควรมุ่งพัฒนาโลกกำกับดูแลที่โปร่งใสและได้สัดส่วนเพื่อจัดการปัญหา เช่น ข้อมูลเท็จ ความรุนแรงทางออนไลน์ หรือการละเมิดสิทธิ โดยไม่ใช่มาตรการที่คลุมเครือหรือเกินจำเป็น นอกจากนี้การส่งเสริมความรู้เท่าทันสื่อ การสนับสนุนพื้นที่ปลอดภัยสำหรับการถกเถียงสาธารณะ และการเปิดช่องทางให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับโลกดิจิทัล ล้วนเป็นบทบาทเชิงบวกที่รัฐสามารถดำเนินการได้ การทำหน้าที่ในลักษณะดังกล่าวไม่เพียงช่วยลดผลกระทบด้านลบของการเคลื่อนไหวทางสังคม หากยังเป็นการยืนยันว่าการแสดงออกของเยาวชนคือส่วนหนึ่งของกระบวนการประชาธิปไตย มิใช่ภัยคุกคามต่อรัฐ

สรุป

เพื่อสนับสนุนบทบาทของเยาวชนในขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมยุคดิจิทัล รัฐและภาคส่วนต่างๆ ควรสร้างนโยบายที่ส่งเสริมการเข้าถึงเทคโนโลยีอย่างเท่าเทียม และสนับสนุนการพัฒนาทักษะความรู้ดิจิทัลที่จำเป็น การสร้างพื้นที่ปลอดภัยทั้งในโลกออนไลน์และออฟไลน์สำหรับการแสดงออกและมีส่วนร่วมอย่างเสรี ถือเป็นหัวใจสำคัญที่ช่วยส่งเสริมประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย

นโยบายควรเน้นการสร้างกลไกตรวจสอบและปกป้องสิทธิของนักเคลื่อนไหวเยาวชน พร้อมทั้งส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน เพื่อสร้างระบบสนับสนุนที่ยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ การพัฒนานี้ควรมุ่งหวังให้เยาวชนมีบทบาทอย่างจริงจังและมีพลังในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมืองในระยะยาว

การส่งเสริมความรู้เท่าทันสื่อ (Media literacy) และการศึกษาที่มุ่งเน้นการสร้างพลเมืองดิจิทัล จะช่วยเพิ่มความสามารถของเยาวชนในการวิเคราะห์และแยกแยะข้อมูลในยุคที่ข่าวสารหลากหลายและรวดเร็ว การสร้างความตระหนักรู้และพัฒนาทักษะเหล่านี้ไม่เพียงแต่ช่วยลดผลกระทบของข้อมูลเท็จ แต่ยังเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมอย่างยั่งยืน ในอนาคต การสนับสนุนงานวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรมและการมีส่วนร่วมของเยาวชนในยุคดิจิทัล จะช่วยให้เข้าใจพลวัตและแนวโน้มที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม และช่วยพัฒนานโยบายที่มีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- Bennett, W. L., & Segerberg, A. (2013). *The logic of connective action: Digital media and the personalization of contentious politics*. Cambridge University Press.
- Castells, M. (2010). *The rise of the network society* (2nd ed.). Wiley-Blackwell.
- Castells, M. (2012). *Networks of outrage and hope: Social movements in the Internet age*. Polity Press.
- Chambers, P. (2013). Democracy and authoritarianism in Thailand. *Journal of Contemporary Asia*, 43(1), 1–16. <https://doi.org/10.1080/00472336.2012.745363>
- Dalton, R. J. (2008). *The good citizen: How a younger generation is reshaping American politics*. CQ Press.
- Della Porta, D., & Mattoni, A. (2014). *Spreading protest: Social movements in times of crisis*. ECPR Press.
- Diamond, L. (2015). *Facing up to the democratic recession*. *Journal of Democracy*, 26(1), 141–155. <https://doi.org/10.1353/jod.2015.0001>
- Earl, J., & Kimport, K. (2011). *Digitally enabled social change: Activism in the Internet age*. MIT Press.
- Gil de Zúñiga, H., Jung, N., & Valenzuela, S. (2012). Social media use for news and individuals' social capital, civic engagement and political participation. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 17(3), 319–336. <https://doi.org/10.1111/j.1083-6101.2012.01574.x>
- Jenkins, H., Ito, M., & boyd, d. (2016). *Participatory culture in a networked era: A conversation on youth, learning, commerce, and politics*. Polity Press.
- Juris, J. S. (2012). Reflections on #Occupy Everywhere: Social media, public space, and emerging logics of aggregation. *American Ethnologist*, 39(2), 259–279. <https://doi.org/10.1111/j.1548-1425.2012.01362.x>
- Keyes, C. F. (1987). *Thailand: Buddhist kingdom as modern nation-state*. Westview Press.
- Lim, M. (2012). Clicks, cabs, and coffee houses: Social media and oppositional movements in Egypt, 2004–2011. *Journal of Communication*, 62(2), 231–248. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2012.01628.x>

- Loader, B. D., & Mercea, D. (2011). Networking democracy? Social media innovations and participatory politics. *Information, Communication & Society*, 14(6), 757–769. <https://doi.org/10.1080/1369118X.2011.592648>
- Liu, C. (2019). Digital activism in Southeast Asia: Between online expressions and offline movements. *Asian Journal of Communication*, 29(6), 543–560. <https://doi.org/10.1080/01292986.2019.1664364>
- McCargo, D. (2014). *Thailand's political history: From the 13th century to recent times* (2nd ed.). Chiang Mai University Press.
- Mihailidis, P., & Viotty, S. (2017). Spreadable spectacle in digital culture: Civic expression, fake news, and the role of media literacies in “post-fact” society. *American Behavioral Scientist*, 61(4), 441–454. <https://doi.org/10.1177/0002764217701217>
- Morozov, E. (2011). *The net delusion: The dark side of internet freedom*. PublicAffairs.
- Phan, L. (2018). Youth movements and political change in Southeast Asia. *Journal of Contemporary Asia*, 48(3), 425–442. <https://doi.org/10.1080/00472336.2017.1414418>
- Polletta, F., & Jasper, J. M. (2001). Collective identity and social movements. *Annual Review of Sociology*, 27, 283–305. <https://doi.org/10.1146/annurev.soc.27.1.283>
- Sunstein, C. R. (2017). *#Republic: Divided democracy in the age of social media*. Princeton University Press.
- Theocharis, Y., Barberá, P., Fazekas, Z., Popa, S. A., & Parnet, O. (2015). A bad workman blames his tweets: The consequences of citizens' uncivil Twitter use when interacting with party candidates. *Journal of Communication*, 65(6), 953–974. <https://doi.org/10.1111/jcom.12190>
- Tufekci, Z. (2017). *Twitter and tear gas: The power and fragility of networked protest*. Yale University Press.
- Uldam, J., & Vestergaard, A. (2015). *Civic engagement and social media: Critical perspectives*. Routledge.
- Van Deursen, A. J., & Van Dijk, J. A. (2014). The digital divide shifts to differences in usage. *New Media & Society*, 16(3), 507–526. <https://doi.org/10.1177/1461444813487959>
- Vromen, A. (2017). Digital citizenship and political engagement. In S. Zillien & D. Kutscher (Eds.), *Digital media and political engagement worldwide* (pp. 105–121). Palgrave Macmillan.